

رابطه‌ی کمال‌گرایی با باورها و انگیزه‌های ازدواج در دانشجویان دانشگاه تهران¹

دکتر سیمین دخت رضاخانی²

دکتر ربابه نوری قاسم آبادی³

مژگان جان‌بخش⁴

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی رابطه بین کمال‌گرایی با انگیزه‌ها و باورهای ازدواج در دانشجویان دانشگاه تهران انجام شده است. جامعه آماری مورد مطالعه عبارتست از کلیه دانشجویان دوره کارشناسی دانشگاه تهران در سال تحصیلی 90-1389 و نمونه آماری شامل 419 دانشجو (295 نفر زن و 114 نفر مرد) بود که به صورت تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند. آزمودنی‌ها به سه پرسشنامه مقیاس کمال‌گرایی چند بعدی تهران (MPS-H)؛ پرسش‌نامه مقیاس انگیزه‌ها و مقیاس باورهای نادرست ازدواج پاسخ دادند. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها و آزمون سؤال‌های پژوهش از ضریب همبستگی و رگرسیون لجستیک استفاده شد. نتایج نشان داد مولفه‌های کمال‌گرایی می‌تواند میزان انگیزه‌های دانشجویان نسبت به ازدواج را پیش‌بینی کند، قدرت پیش‌بینی در هر یک از مولفه‌ها 4 درصد است. بین مولفه‌های کمال‌گرایی و باورهای نادرست ازدواج رابطه مثبت معناداری وجود دارد. همچنین مولفه کمال‌گرایی دیگرمدار در مقایسه با کمال‌گرایی خودمدار و اجتماع‌مدار قدرت پیش‌بینی بیشتری (7 درصد) در باورهای نادرست ازدواج داشت.

واژه‌های کلیدی: کمال‌گرایی، انگیزه‌های ازدواج، باورهای نادرست.

¹ - این مقاله برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته مشاوره است که در دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن انجام شده است

² - عضو هیات علمی (استادیار) دانشگاه آزاد اسلامی، واحد رودهن، رودهن - ایران Rezakhani-sd@yahoo.com

³ - عضو هیات علمی (استادیار) دانشگاه تربیت معلم (خوارزمی)، تهران - ایران rynoury@yahoo.com

⁴ - دانش‌آموخته رشته مشاوره دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن m74janbakhsh@yahoo.com

مقدمه

در طول تاریخ بشر، ازدواج به عنوان بخش جدایی‌ناپذیر از زندگی اجتماعی، اگرچه در گذر زمان دستخوش تحولات بی‌شماری شده، اما در کنار سایر نهادها همچنان به بقای خود ادامه می‌دهد و یکی از مهم‌ترین تصمیم‌های تمام زندگی است. به نظر می‌رسد لازمه یک ازدواج موفق شناخت افراد از ویژگی‌های خودشان باشد. موضوعی که گاهی اوقات در زمینه انتخاب همسر نادیده گرفته می‌شود مربوط به نقش و تأثیر باورهای شخصی و انگیزه‌ها و دلایل افراد در فرآیند انتخاب همسر است. از نظر جامعه‌شناسان و روان‌شناسان، افراد مختلف باورها و انگیزه‌های متفاوتی نسبت به ازدواج دارند. از جمله دلایل درست ازدواج می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- 1- مصاحبت و همراهی¹
- 2- عشق و صمیمیت³
- 3- شریک حمایت کننده⁵
- 4- شریک جنسی²
- 5- والد شدن⁴
- 6- هویت یابی اجتماعی.

از طرف دیگر بعضی اوقات افراد به دلایل عجیب و غریبی ازدواج می‌کنند از جمله دلایل و انگیزه‌های نادرست ازدواج عبارتند از:

- 1- شورش علیه والدین
- 2- جستجوی استقلال
- 3- فشار خانواده و یا اجتماع
- 4- نیاز جنسی
- 5- ازدواج اجباری
- 6- التیام یک ارتباط شکست خورده
- 7- دلایل اقتصادی
- 8- تنهایی و استیصال
- 9- احساس گناه
- 10- احساس کمبود و تهی بودن است (میرمحمدصادقی، 1388)

¹-companionship

²-sexual partner

³-love & intimacy

⁴-parenthood

⁵-supportive partner

بنا به میزان اهمیت و اولویت هر یک از این دلایل، می‌توان به چگونگی و میزان انگیزه افراد برای ازدواج پی‌برد (بهزاد، 1389). بنابراین علاوه بر دلایل و انگیزه‌های متفاوتی که هرکسی برای ازدواج دارد، می‌تواند انتظارات متفاوتی نیز از آن داشته باشد. ولکو¹ در بررسی خود دریافت که انتظارات واقعی و متجانس زوجین از ازدواج عامل مهمی در تعیین آینده ازدواج آنان است. در تحقیق وی بسیاری از افراد مطلقه انتظارات غیر واقعی از ازدواجشان داشته‌اند (جعفری‌نژاد، اردشیرزاده، 1383). از این رو به عقیده بسیاری از صاحب‌نظران، داشتن باورهای واقعی درباره ازدواج به عنوان یکی از عوامل فردی پیش‌بینی‌کننده مثبت ازدواج می‌تواند مطرح باشد؛ یعنی باورها و یا عقاید غیرمنطقی (محدودکننده) درباره انتخاب همسر از عوامل بسیار مهمی است که می‌توانند ازدواج را با موفقیت یا شکست مواجه کنند (بهزاد، 1389). از جمله این باورهای غیرمنطقی عبارتند از: نیاز به تأیید شدید از طرف مقابل²، باور به اینکه همه امور باید عادلانه باشد³، باور به راحتی⁴، نیاز به پیشرفت شدید و جاه طلبی⁵، دست کم گرفتن خود و دیگران⁶ (آدیس، 2002). یکی دیگر از این باورها و سازه‌های شخصیتی، سازه کمال‌گرایی⁷ است (مهرابی‌زاده هنرمند و ورودی، 1382). اعتقاد بر این است که این سازه سازه ماهیتی چند بعدی دارد (استامف و پارکر، 2000؛ شافران، کوپرن و فایبرن، 2002؛ استئوبر و استئوبر⁸، 2009). گروهی از نظریه پردازان، مانند آدلر⁹ و مازلو¹⁰ با در نظر گرفتن کمال‌گرایی به معنای تلاش فرد برای تحقق ظرفیت‌ها و استعدادها بالقوه خود به جنبه سالم آن توجه کرده‌اند (استئوبر و اتو¹¹، 2006). اما گروهی دیگر (مانند فراست، هیمبرگ، هالت، ماتیا و نیوبایر، 1993؛ اسلینی، اشبی و تریپی¹²، 1995) به صورت دو بعد اصلی به آن نگریده‌اند که یک بعد با عناوین طبیعی، سالم و بهنجار و بعد دیگر با

---

¹-Wolcoh

²-need for achivement

³-need for approval

⁴-demands for fairness

⁵-need for comfort

⁶-self- downing and other-downing

⁷-Perfectionism

⁸-Stumpf & Parker؛ Shafran, Cooper & Fairburn, Stoeber & Stoeber

⁹-Adler

¹⁰-Mazlo

¹¹-Otto

¹²-Frost-Heimberg-Holt-Mattia& Neubauer؛ Slaney-Ashby& Ttrippi

عناوینی چون ناسالم، سازش نیافته و ناهماهنگ بیان شده است. در آسیب‌شناسی، کمال‌گرایی به عنوان وجود مرضی ترس از شکست و تلاش سخت برای رسیدن به موفقیت در نظر گرفته شده است. در افراد کمال‌گرا هر گونه شکست در قلمرو مربوطه‌شان مانند ازدواج منجر به انتقادگری شده و باعث پایداری دید منفی آنان از خودشان می‌شود.

فراست، مارتن، لاهارت و روزنبلت¹ (1990) کمال‌گرایی را به عنوان تمایل افراد برای مجموعه استانداردهای غیرواقعی و سپس ارزیابی انتقادی از توانایی‌هایشان برای دست یافتن به استانداردها تعریف کرده‌اند. اکثر تعاریف اولیه، عمدتاً کمال‌گرایی را ویژگی ناکارآمدی در نظر می‌گیرند. تری شورت، اوئنز، اسلید و دیویی² (1995) ضمن انتقاد از مفاهیم موجود درباره‌ی کمال‌گرایی، عنوان کردند این مفاهیم نمی‌توانند تعیین‌کننده‌ی خوبی در مورد نقش پیامدهای رفتاری کمال‌گرایانه باشند (پناهی، 1383).

افراد کمال‌گرا خود را ملزم به بی‌نقص بودن می‌کنند. این انتظار ثابت و مداوم یک منبع استرس محسوب می‌شود. کمال‌گرایی مفهومی چند بعدی است. به عبارت دیگر، انواع متفاوتی از رفتار کمال‌گرایانه وجود دارد که دارای انگیزه واقعی برای کامل بودن هستند. کمال‌گرایی خود مدار³، کمال‌گرایی دیگر مدار⁴ و کمال‌گرایی اجتماع مدار⁵ انواع کمال‌گرایی را شامل می‌شود. کمال‌گرایی خود مدار عبارت است از نیاز شخص به کامل بودن. کمال‌گرایی دیگرمدار الزام به این است که دیگران (برای مثال همسر، فرزندان، زیردستان و سایر مردم) باید کامل باشند. کمال‌گرایی اجتماع‌مدار، ادراکی است مبنی بر این که دیگران (والدین، رئیس و سایر افراد) توقع دارند که شخص کامل باشد. هر کدام از انواع کمال‌گرایی با انواع متفاوتی از مشکلات ارتباط دارد (هویت، 2009). به عنوان مثال هرینگ⁶ و همکاران (2003)، به بررسی رابطه کمال‌گرایی با سازگاری زناشویی در میان 76 زوج پرداختند، نتایج نشان داد بین ویژگی‌های کمال‌گرایی به ویژه، کمال‌گرایی اجتماع‌مدار و عملکرد زناشویی ضعیف رابطه مثبت معنادار وجود دارد.

¹-Marten, Lahart & Rosenblate

²-Terry-short, Owenes, Slade & Dewey

³-self-oreinted perfectionism

⁴-other-oreinted perfectionism

⁵-socialy prescribed perfectionism

⁶-Haring

بنابراین شناسایی نوع و شدت انگیزه‌ها و باورهای نادرست ازدواج و همچنین شناخت فرد از ویژگی‌های شخصیتی خود از جمله اقدامات ضروری محسوب می‌شود. از آن جایی که ازدواج موفق نقش موثری در سلامت عمومی ایفا می‌کند باید تلاش کرد تا از این طریق عوامل مخرب در سلامت عمومی را کاهش داده و زمینه‌های مساعدی را برای افزایش سلامت عمومی و بهداشت جسمانی و روانی افراد فراهم کرد. به نظر می‌رسد در حوزه نظری، یافته‌های پژوهش بتوانند کیفیت رابطه بین کمال‌گرایی با انگیزه‌ها و باورهای نادرست ازدواج را تبیین کنند و در حیطه عملی، این یافته‌ها بتوانند با هدف تاثیرگذاری بر فرایند شکل‌گیری، تغییر و تحول انگیزه‌ها، باورهای ازدواج و کمال‌گرایی در خدمت مسوولان امور تربیتی، متخصصان بالینی، خانواده‌ها و محققان علاقمند به تحقیق در این زمینه‌ها قرار گیرند.

هدف اصلی

بررسی رابطه کمال‌گرایی با انگیزه‌ها و باورهای نادرست دانشجویان نسبت به ازدواج

اهداف ویژه:

- تعیین رابطه بین مولفه‌های کمال‌گرایی و انگیزه‌های ازدواج.
- تعیین رابطه بین مولفه‌های کمال‌گرایی و باورهای نادرست ازدواج.

سوالات پژوهش

1. آیا بر اساس مولفه‌های کمال‌گرایی می‌توان انگیزه‌های دانشجویان نسبت به ازدواج را پیش‌بینی کرد؟
2. آیا بر اساس مولفه‌های کمال‌گرایی می‌توان باورهای نادرست دانشجویان نسبت به ازدواج را پیش‌بینی کرد؟

روش‌شناسی پژوهش

روش تحقیق پژوهش حاضر، با توجه به ماهیت، هدف و فرضیه‌های آن از نوع توصیفی-همبستگی است که به مطالعه نوع رابطه بین کمال‌گرایی با انگیزه‌ها و باورهای نادرست دانشجویان نسبت به ازدواج می‌پردازد.

جامعه آماری، نمونه، روش نمونه‌گیری

جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانشجویان دوره کارشناسی رشته‌های غیرپزشکی دانشگاه تهران است که در نیمسال دوم سال تحصیلی 90-1389 به تحصیل اشتغال داشته‌اند. با توجه به این که دانشجویان مورد مطالعه در 16 دانشکده از نظر تعداد ناهمگن بودند و از طرفی محقق قصد مقایسه این زیرگروه‌ها را داشت، از این رو از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای استفاده شده است. بدین صورت که به نسبت جمعیت کل هر یک از 16 دانشکده، نمونه آن دانشکده انتخاب شد که از این طریق تعداد حجم نمونه 424 نفر بدست آمد (مجموع تعداد دانشجویان هر دانشکده تقسیم بر تعداد افراد جامعه × نمونه تحقیق).

ابزار پژوهش

ابزار مورد استفاده در این تحقیق شامل 3 پرسشنامه بود: 1- مقیاس کمال‌گرایی چند بعدی تهران (MPS-H)؛ (بشارت، 1386). که یک مقیاس 30 سوالی است و سه بعد کمال‌گرایی خودمدار، کمال‌گرایی جامعه‌مدار و کمال‌گرایی دیگرمدار را در اندازه‌های پنج درجه‌ای لیکرت از نمره 1 تا 5 می‌سنجد. در فرم فارسی این مقیاس ضرایب آلفای کرونباخ زیر مقیاس‌های کمال‌گرایی خویشتن‌مدار، کمال‌گرایی دیگرمدار و کمال‌گرایی جامعه‌مدار به ترتیب 0/90، 0/91 و 0/81 محاسبه شد که نشانه همسانی درونی خوبی است. این ضرایب برای کمال‌گرایی خویشتن‌مدار، کمال‌گرایی دیگرمدار و کمال‌گرایی جامعه‌مدار به ترتیب $r = 0/85$ ، $r = 0/79$ ، $r = 0/84$ در سطح $P < 0/001$ معنادار بودند که نشانه پایایی بازآزمایی رضایت بخش مقیاس است. 2- پرسشنامه مقیاس انگیزه‌های ازدواج توسط بهزاد، در سال 1388 تهیه شده و شامل 20 گویه است که در مقیاس صفر تا 10 به سنجش انگیزه‌های افراد برای ازدواج می‌پردازد. ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده برای این پرسشنامه 0/87 بوده که بیانگر اعتبار بالای آن است. همچنین پرسشنامه مذکور مهم‌ترین انگیزه‌های افراد برای ازدواج را مشخص می‌سازد که با محاسبه بیشترین فراوانی‌ها می‌توان اولویت‌های افراد را مشخص ساخت. 3- پرسشنامه مقیاس باورهای نادرست ازدواج که توسط بهزاد در سال 1388 تهیه شده و شامل 35 گویه است. نقطه برش (میان‌نمره‌ها) 105 است که نمره‌های بالاتر، میزان باورهای نادرست ازدواج آزمودنی را مشخص می‌سازد. ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده برای مقیاس مزبور

0/83 بدست آمده که دارای اعتبار مناسب است. پایایی این مقیاس بر اساس نتایج دو بار اجرای آزمون محاسبه شده و با ضریب همبستگی $r = 0/85$ در سطح $P < 0/05$ معنادار و مورد تأیید قرار گرفت. همچنین پژوهش بهزاد روایی صوری و محتوایی پرسشنامه‌های فوق را (باورها و انگیزه‌های ازدواج) بر اساس نظر افراد صاحب نظر در زمینه خانواده تأیید کرده است.

روش تجزیه و تحلیل آماری داده‌ها

در این تحقیق، روش‌های آماری توصیفی و استنباطی مورد استفاده قرار گرفت. روش‌های آماری توصیفی به کار برده شده در این پژوهش عبارتند از: فراوانی، میانگین، انحراف معیار و انحراف استاندارد. برای پاسخگویی به سوال‌های پژوهش از روش ضریب همبستگی و رگرسیون لجستیک استفاده شده است. تجزیه و تحلیل داده‌های آماری این تحقیق از طریق نرم افزار SPSS (ویرایش 16) مورد محاسبه قرار گرفت.

یافته‌ها

برای بررسی سوال اول مبنی بر آنکه آیا بر اساس مولفه‌های کمال‌گرایی می‌توان انگیزه‌های دانشجویان نسبت به ازدواج را پیش‌بینی کرد آزمون رگرسیون لجستیک انجام شد که نتایج آن در جدول زیر ارائه شده است.

جدول 1) بررسی رابطه همبستگی بین خرده مقیاس‌های کمال‌گرایی و مقیاس انگیزه‌های ازدواج ($n=419$)

انگیزه‌های نامناسب نسبت به ازدواج		انگیزه‌های مناسب نسبت به ازدواج		انگیزه‌های ازدواج مولفه‌های کمال‌گرایی
R^2	r	R^2	r	
0/04	0/194 (*)	0/001	-0/038	کمال‌گرایی خودمدار
0/04	0/192 (*)	0/001	0/012	کمال‌گرایی جامعه‌مدار
0/04	0/192 (*)	0/009	-0/093 (*)	کمال‌گرایی دیگرمدار

با توجه به جدول بالا بین مولفه‌های کمال‌گرایی (خودمدار، جامعه‌مدار و دیگرمدار) و انگیزه‌های نامناسب ازدواج رابطه مثبت معناداری وجود دارد. به عبارت دیگر با افزایش هر یک از مولفه‌های کمال‌گرایی، انگیزه‌های نامناسب ازدواج افزایش می‌یابد. با توجه به

میزان $R^2 = 4\%$ در همه موارد قدرت پیش‌بینی ناچیز است. بین کمال‌گرایی دیگرمدار و انگیزه‌های مناسب ازدواج رابطه منفی معنادار وجود دارد؛ یعنی با افزایش این مولفه کمال‌گرایی، انگیزه‌های مناسب ازدواج کاهش می‌یابد؛ اما با توجه به میزان $R^2 = 9\%$ قدرت پیش‌بینی بسیار ناچیز است. بین دو مولفه دیگر کمال‌گرایی (خودمدار و جامعه‌مدار) و انگیزه‌های مناسب ازدواج رابطه معناداری وجود ندارد.

جدول 2) خلاصه تحلیل رگرسیون لجستیک برای پیش‌بینی انگیزه‌های دانشجویان نسبت به ازدواج

شاخص‌ها	بتا	Se	نسبت برتری	t
کمال‌گرایی خودمدار	- 0/102	0/178	-0/299	-1/67
کمال‌گرایی جامعه‌مدار	0/001	0/184	0/004	0/020
کمال‌گرایی دیگرمدار	0/139 (*)	0/169	0/408	2/419

اطلاعات مندرج در جدول نشان می‌دهد که بر اساس مولفه دیگرمدار کمال‌گرایی می‌توان انگیزه‌های دانشجویان نسبت به ازدواج را پیش‌بینی کرد. همچنین نشان می‌دهد که مولفه "کمال‌گرایی دیگرمدار" توانسته نسبت به دو مولفه دیگر کمال‌گرایی (خودمدار و اجتماع‌مدار) سهم بیشتری در تبیین انگیزه‌های دانشجویان نسبت به ازدواج داشته باشد. به عبارتی از روی این مولفه کمال‌گرایی به عنوان متغیر پیش‌بین می‌توان میزان انگیزه دانشجویان نسبت به ازدواج را بعنوان متغیر ملاک مورد پیش‌بینی قرار داد. به منظور بررسی اینکه آیا براساس مولفه‌های کمال‌گرایی می‌توان باورهای نادرست دانشجویان نسبت به ازدواج را پیش‌بینی کرد آزمون رگرسیون لجستیک انجام شد که نتایج آن در جداول زیر ارائه شده است.

جدول 3) بررسی رابطه همبستگی بین خرده مقیاس‌های کمال‌گرایی و مقیاس باورهای نادرست ازدواج

باورهای نادرست ازدواج		مولفه‌های کمال‌گرایی
R^2	r	
0/02	0/ 143 (*)	کمال‌گرایی خودمدار
0/03	0/ 160 (*)	کمال‌گرایی جامعه‌مدار
0/07	0/ 270 (*)	کمال‌گرایی دیگرمدار

با توجه به جدول بالا بین مولفه‌های کمال‌گرایی و باورهای نادرست ازدواج رابطه مثبت معنی‌داری وجود دارد. به عبارت دیگر با افزایش هر یک از مولفه‌های کمال‌گرایی، باورهای نادرست ازدواج افزایش می‌یابد. قدرت پیش‌بینی کمال‌گرایی دیگرمدار اگرچه ضعیف تلقی می‌شود ($R^2 = 0/07$) اما بیش از دو مولفه دیگر است. در عین حال قدرت پیش‌بینی مولفه‌های کمال‌گرایی را می‌توان ناچیز شمرد.

جدول 4) خلاصه تحلیل رگرسیون لجستیک برای پیش‌بینی باورهای نادرست دانشجویان نسبت به ازدواج

t	نسبت برتری	Se	بتا	شاخص‌ها متغیر پیش‌بین
-1/67	0/019	0/102	0/011	کمال‌گرایی خودمدار
0/020	0/058	.105	0/033	کمال‌گرایی جامعه‌مدار
2/419	0/432	0/097	0/248(*)	کمال‌گرایی دیگرمدار

اطلاعات مندرج در جدول نشان می‌دهد که بر اساس مولفه دیگرمدار کمال‌گرایی می‌توان باورهای نادرست دانشجویان نسبت به ازدواج را پیش‌بینی کرد. همچنین مولفه "کمال‌گرایی دیگرمدار" توانسته نسبت به دو مولفه دیگر کمال‌گرایی (خودمدار و اجتماع-مدار) سهم بیشتری در تبیین باورهای نامناسب دانشجویان نسبت به ازدواج داشته باشد. به عبارتی از روی این مولفه کمال‌گرایی به عنوان متغیر پیش‌بین می‌توان میزان انگیزه‌های نامناسب نسبت به ازدواج را به عنوان متغیر ملاک مورد پیش‌بینی قرار داد.

بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد بین مولفه‌های کمال‌گرایی و انگیزه‌های نامناسب ازدواج رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. بین کمال‌گرایی دیگرمدار و انگیزه مناسب ازدواج رابطه منفی معنی‌دار وجود دارد. در بقیه موارد رابطه معنی‌داری مشاهده نشد، به عبارت دیگر با افزایش هر یک از مولفه‌های کمال‌گرایی، انگیزه نامناسب ازدواج افزایش می‌یابد. هر یک از مولفه‌های کمال‌گرایی حدود 4 درصد انگیزه‌های نامناسب ازدواج را پیش‌بینی می‌کند. با افزایش کمال‌گرایی دیگرمدار، انگیزه مناسب ازدواج کاهش پیدا می‌کند اما قدرت پیش‌بینی بسیار ناچیز ($0/009$) است و می‌توان آن را نادیده گرفت. این

یافته به نوعی با نتایج پژوهش اشبای¹ و همکاران(2008): که نشان داد زوجها با کمال‌گرایی نابهنجار کیفیت و رضایت کمتری از روابط زناشویی دارند، هارینگ²، هویت و فیلد(2004)؛ مارتین³ و اشبای(2004) و پژوهش فلت و هویت (2001)؛ (بشارت، 1383) و احتشام‌زاده و همکاران(1389). مبنی بر وجود رابطه بین کمال‌گرایی و روابط زناشویی همخوانی وجود دارد. در پاسخ به سوال 2؛ با توجه به نتایج بدست آمده(جدول 3) بین مولفه‌های کمال‌گرایی و باورهای نادرست ازدواج رابطه مثبت و معناداری وجود داشت. با افزایش مولفه‌های کمال‌گرایی، باورهای نادرست ازدواج افزایش می‌یابد. کمال‌گرایی دیگرمدار می‌تواند 7 درصد باورهای نادرست ازدواج را پیش‌بینی کند و قدرت پیش‌بینی این مولفه کمی بیش از دو مولفه دیگر است. می‌توان یافته این پژوهش را با نتایج تحقیقات مارتین و اشبای(2004)؛ دیمیتروسکی⁴ و همکاران(2002)؛ هرینگ و همکاران(2003) و هرینگ و هویت و فیلد(2004) دال بر وجود رابطه منفی معنی‌دار بین کمال‌گرایی (خودمدار و جامعه مدار) با رضایت زناشویی؛ را همسو دانست. همچنین این یافته با نتایج بررسی ریگیو⁵(2008) همسو است که نشان داد در دانشجویان متاهل، نگرش به ازدواج بر کیفیت ارتباط موثر است و پیشگویی کننده قضاوت اشخاص از تجربه یک زندگی شاد یا ناشاد است. هافیرکمپ، برادبوری و فینچام(2003) نیز نشان دادند که بین باورهای غیرمنطقی درباره ارتباط و تعارضات زناشویی همبستگی مثبت معنی‌دار وجود دارد همخوان است.

در تبیین یافته‌های فوق می‌توان به این نکته اشاره کرد که با توجه به اینکه در پژوهش حاضر بعد منفی کمال‌گرایی مدنظر بوده است و از این حیث یک منبع دائمی استرس محسوب می‌شود، اغلب اوقات فرد را با احساس ناکامی و شکست باقی می‌گذارد. افراد کمال‌گرا خود را ملزم به بی‌نقص بودن می‌دانند و شاید این انتظار ثابت و مداوم را بتوان یک منبع استرس به شمار آورد. استرس نیز می‌تواند بر تصمیم‌گیری‌های فرد تاثیر بگذارد. نظر به اینکه یکی از تصمیم‌های مهم زندگی افراد ازدواج است داشتن انتظار غیر واقع‌بینانه از خود، دیگران و جامعه می‌تواند بر باورها و انگیزه‌های افراد موثر باشد. شاید دانشجویان گروه نمونه به دلیل امکان ادامه تحصیل در دانشگاهی که از نظر

¹-Ashby

²-Haring

³-Martin

⁴-Dimitrovsky

⁵-Riggio

عامه مردم، از اهمیت خاصی برخوردار است و انتظاراتی که گاهی به صورت درست یا نادرست از خود یا دیگران دارند در این مقوله قرار گرفته باشند. یا ممکن است عوامل فرهنگی، تربیتی و خواسته‌هایی که جامعه برای افراد ایجاد می‌کند همگی در انگیزه‌ها و باورهای نادرست افراد برای ازدواج موثر باشد.

کمال‌گرایی به عنوان یکی از مهمترین سازه‌های شخصیتی انسان‌ها محسوب می‌شود و نقش بسیار مهمی در باورها و انگیزه‌های افراد در ازدواج دارد پس می‌تواند از فاکتورهای بسیار مهم در ازدواج موفق باشد. بنابراین پیشنهاد می‌شود در مشاوره‌های قبل از ازدواج، توجه بیشتری به سازه کمال‌گرایی، انتظارات، انگیزه‌های افراد در ازدواج مبذول شود و بر تقویت باورهای منطقی هریک از زوجین تمرکز بیشتری صورت گیرد. همچنین از آن جایی که در جوامع امروزی طلاق افزایش چشمگیری داشته است برای استحکام و بقاء کانون خانواده همچنین سلامت و بهزیستی افراد جامعه بهتر است قبل از ازدواج مهارت‌های جوانان در این زمینه افزایش یابد و با انگیزه‌ها و باورهای بهتری زندگی را آغاز نمایند که جهت دستیابی به این امر برگزاری کارگاه‌های آموزش پیش از ازدواج پیشنهاد می‌شود.

منابع:

- احتشام‌زاده، پروین؛ مکوندی، بهنام و باقری، اشرف (1389)، رابطه بخشودگی، کمال‌گرایی و صمیمیت با رضایت زناشویی در جانبازان و همسران آنها. نشریه یافته‌های نو در روان‌شناسی (1389). 123-136.
- بشارت، محمدعلی (1386)، ساخت و اعتبار یابی مقیاس کمال‌گرایی چند بعدی تهران. پژوهش‌های روان‌شناختی، دوره 10، شماره 1 و 2.
- بهزاد، داوود (1388)، ساخت و هنجاریابی پرسشنامه انگیزه‌مندی ازدواج، فصلنامه روان‌درمانی و مشاوره خانواده، زیر چاپ.
- بهزاد، داوود (1389). معادله چند مجهولی ازدواج، اولین سمینار کشوری آموزش قبل از ازدواج. کرمان دانشگاه علوم پزشکی با همکاری سازمان بهزیستی.
- پناهی، حلیمه (1383)، اثر موفقیت و شکست بر پاسخ‌های فیزیولوژیک در افراد کمال‌گرا و غیرکمال‌گرا. پایان‌نامه‌ی تحصیلی کارشناسی ارشد دانشگاه تربیت مدرس.
- جعفری‌نژاد، کامران و اردشیرزاده، منصوره (1383)، آشنایی با آموزش خانواده. تهران: سازمان بهزیستی کشور.
- مهرابی‌زاده‌هنرمند، مهناز و وردی، مینا (1382)، کمال‌گرایی مثبت، کمال‌گرایی منفی (چاپ اول). اهواز: نشر ریش.
- میرمحمدصادقی، مهدی (1388)، آموزش پیش از ازدواج. تهران: نشر معاونت امور فرهنگی و پیشگیری سازمان بهزیستی کشور و مرکز مشاوره دانشگاه تهران.
- Addis, Jane; (2002), Maripal adjustment and irrational Beliefs. *Journal of Rational-Emotive & Cognitive-Behavior Therapy*, 20:1.
- Ashbay, J. S., Rice, K. G., & Kutchins, C. B (2008), Matches and mismatches: partners, perfectionism, and premarital adjustment. *Journal of Counseling psychology*, 55(1): 125- 132.
- Dimitrovsky, L., Levy-Shiff, R., & Schattner- Zanany, I.(2002), Dimensions of Depression and Perfectionism in pregnant and Nonpregnant Women: Their Levels and Intrrelationships and Their Relationship to Marital Satisfaction. *Journal of Psychology*, 136(6), 631- 646.
- Flett, G. L., & Hewitt, p. L.(2001), Perfectionism, Beliefs, and Adjustment in Dating Relationships. *Current Psychology*, 20(4):289-311

- Frost, R. O. Marten, P.A, Lahart, C. & Rosenblate R.(1990),The dimention of perfectionism. *Cognitive therapy and research*, 14:444-468.
- Frost, R. O. Heimberg, R. G., Holt, C. S., Mattia, J.I., & Neubauer A.L.(1993), A Comparison of two measures of perfectionism. *Personality and individual Differences*, 14:119-126.
- Haring, M., Hewitt, P. L., & Flett, G. L. (2003), Perfectionism, Coping, and Quality of Intimate Relationships. *Journal of marriage and family*, 65(1): 143-158.
- Hewitt, p. (2009), Perfectionism. Canadian Psychological Association. University of British Columbia.
- Martin, J. L., & Ashby, J.S. (2004), Perfectionism and fear of intimacy: implications for relationships. *The Family Journal*, 12(4):368- 374.
- Shafran, R., Cooper, Z., & Fairburn, C. G. (2002), Clinical perfectionism: cognitive-behavior analysis. *Behavior research and Therapy*, 40:773-791.
- Slaney, R. B., Ashby J.S., & Trippi J.(1995), perfectionism: Its measurement and career relevance. *Journal of career Assessment*, 3:279-297.
- Stoeber, J., & Otto K.(2006), Positive conceptions of perfectionism: Approaches, evidence, challenges. *Personality and Social Psychology Review*, 10:259-319.
- Stoeber, J., Stoeber F. S. (2009), Domains of perfectionism: prevalence and relationships with perfectionism, gender, age and satisfaction with life.*Journal of Personality and Individual Differences*, 46:530-535.
- Stump, H., & Parker, W.D. (2000), A hierarchical structural analysis of perfectionism and its relation to other personality characteristics. *Journal of personality and Individual Differences*, 28:837-852.
- Terry-short, L.A. Owens, R.G.,Slade.P.D., & Dewey, M.E. (1995), Positive and negative Perfectionism. *Journal of personality and Individual Differences*, 18:663-668.